

1 Vuoden 2022 seurakuntavaalit

Sisällys

1.1	Seurakuntavaalit 2022	1
1.2	Vaalilainsäädäntö	2
1.3	Seurakuntavaaliohjeet	3
1.4	Äänioikeus	3
1.5	Vaalikelpoisuus	4
1.6	Valittavien valtuutettujen määrä.....	4
1.7	Äänestäminen	7
1.8	Seurakuntien yhdistyminen 1.1.2023.....	7

1.1 Seurakuntavaalit 2022

Seurakuntavaaleissa valitaan seurakunnan kirkkovaltuuston jäsenet. Seurakuntayhtymään kuuluvissa seurakunnissa valitaan yhtymän yhteisen kirkkovaltuuston jäsenet ja yhtymään kuuluvien seurakuntien seurakuntaneuvoston jäsenet. Vaalit toimitetaan joka neljäs vuosi samanaikaisesti kaikissa seurakunnissa.

Seurakuntavaalit ovat välittömät, salaiset ja suhteelliset. Kaikilla äänioikeutetuilla on yhtäläinen äänioikeus. **Välittömät vaalit** tarkoittavat sitä, että äänioikeutettu äänestää vaaleissa suoraan sitä henkilöä, jonka hän tahtoo saada valituksi. Jokaisella ehdokkaalla on oma numeronsa, jonka äänestäjä merkitsee äänestyslippuun.

Suhteellinen vaalitapa tarkoittaa, että kun vaalilautakunta on laskenut äänet, kunkin valitsijayhdistyksen ehdokaslistan ehdokkaat pannaan heidän henkilökohtaisten äänimääriensä osoittamaan järjestykseen. Sen jälkeen annetaan ensimmäiselle heistä vertausluvaksi listan koko äänimäärä, toiselle puolet, kolmannelle kolmannes, neljännelle neljännes ja niin edelleen. Vertausluku on laskettava sellaisellekin ehdokkaalle, joka ei ole saanut henkilökohtaisesti yhtään ääntä. (KVJ 2:49). Äänestyksen tulos lasketaan erikseen kirkkovaltuuston jäsenten, yhteiseen kirkkovaltuustoon kustakin seurakunnasta valittavien jäsenten ja seurakuntaneuvoston jäsenten vaalissa. Tuloksen määrittämiseksi kirjoitetaan eri ehdokaslistoilla olevien ehdokkaiden nimet heidän saamiensa vertauslukujen osoittamaan järjestykseen. Kunkin kohdalle merkitään myös hänen vertauslukunsa. Valituksi tulee kussakin vaalissa tämän nimisarjan alusta niin monta ehdokasta, kuin siinä vaalissa on jäseniä valittava. (KVJ 2:50). Suomessa suhteellisen vaalitavan laskentamenetelmänä sovelletaan ns. d´Hondtin menetelmää.

Vaalisalaisuudella tarkoitetaan sitä, etteivät vaaliviranomaiset, muut viranomaiset tai muut kansalaiset saa tietää, kenelle äänestäjä on äänensä antanut tai onko hän jättänyt tyhjän äänestyslipun. Sen sijaan tieto siitä, onko äänioikeutettu käyttänyt äänioikeuttaan eli käynyt äänestämässä, ei kuulu vaalisalaisuuden piiriin.

Vuoden 2022 vaalit toimitetaan **sunnuntaina 20.11.2022**. Ennakkoäänestysaika on tiistaista lauantaihin 8.–12.11.2022.

1.2 Vaalilainsäädäntö

Seurakuntavaalien keskeisistä periaatteista, kuten äänioikeudesta ja vaalikelpoisuudesta säädetään kirkkolaisissa (1054/1993). Kirkon vaalijärjestyksessä (416/2013) säädetään kirkkolakia täydentävästi valitsijayhdistyksistä, ehdokasasettelusta, äänioikeutettujen luetteista, vaalien toimittamisesta ja vaalin tuloksen laskemisesta. Valittavien valtuutettujen määrästä säädetään kirkkojärjestyksessä (1055/1993).

1.3 Seurakuntavaaliohjeet

Tämä kirkkohallituksen vaaliohje on laadittu seurakuntien avuksi seurakuntavaalien toimittamiseksi. Lisäksi kirkkohallitus on laatinut seurakuntavaaleissa tarvittavat lomakepohjat ja mallit kuulutuksille sekä pohjat vaalilautakuntien kokouspöytäkirjoille.

Tässä ohjeessa käytetään sovellettavasta vaalilainsäädännöstä lyhenteitä:

KL= kirkkolaki

KVJ= kirkon vaalijärjestys

KJ= kirkkojärjestys

Viittauksessa on lyhenteen perässä ensin luvun numero, tämän jälkeen pykälänumero ja pilkun jälkeen momentin numero. Esimerkiksi KVJ 2:3,1 tarkoittaa kirkon vaalijärjestyksen 2 luvun 3 pykälän 1 momenttia.

Tämän ohjeen liitteenä on myös vaalien hallinnollinen aikataulu. Vaalien aikataulu ja lähes kaikki vaaliasiakirjat ja lomakkeet on tallennettu info.seurakuntavaalit.fi -sivuille, josta niitä voi tulostaa.

1.4 Äänioikeus

Äänioikeus seurakuntavaaleissa on kaikilla viimeistään 20.11.2022 eli vaalipäivänä 16 vuotta täyttävillä (synt. 20.11.2006 tai aiemmin) kirkon jäsenillä, joilla on kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta Suomessa. Äänioikeutta käytetään siinä seurakunnassa, jossa äänioikeutettu on merkitty seurakunnan läsnä olevaksi jäseneksi 15.8.2022. (KL 23:12)

Seurakunnan poissaolevalla jäsenellä ei ole äänioikeutta seurakuntavaaleissa. Poissaolevalla jäsenellä tarkoitetaan seurakunnan jäsentä, joka asuu pysyvästi ulkomailla ja jolla tästä syystä ei ole kotikuntalaissa tarkoitettua kotikuntaa Suomessa.

1.5 Vaalikelpoisuus

Vaalikelpoisuus tarkoittaa kelpoisuutta olla ehdokkaana seurakunnan kirkkovaltuustoon tai seurakuntayhtymässä yhtymän yhteiseen kirkkovaltuustoon ja seurakunnan seurakuntaneuvostoon.

Vaalikelpoinen seurakunnan ja seurakuntayhtymän luottamustoimeen on kristillisestä vaakaumuksesta tunnettu 18 vuotta täyttänyt seurakunnan konfirmoitu jäsen, joka ei ole vaavaaltainen. Vaalikelpoisuusiän on seurakuntavaaleissa täytyttävä viimeistään vaalipäivänä eli 20.11.2022. (KL 23:2)

Seurakunnan ja seurakuntayhtymän viranhaltijoita ja työntekijöitä koskee erityinen vaalikelpoisuuden rajoitus. Kirkkovaltuustoon vaalikelpoinen ei ole kyseisen seurakunnan viranhaltija tai työntekijä. Jos seurakunta kuuluu seurakuntayhtymään, ei tämän yhtymän eikä siihen kuuluvan seurakunnan viranhaltija ja työntekijä myöskään ole vaalikelpoinen yhteiseen kirkkovaltuustoon tai yhtymään kuuluvien seurakuntien seurakuntaneuvostoihin. Viranhaltija tai työntekijä ei ole vaalikelpoinen, olipa hän päätoiminen tai sivutoiminen. (KL 23:3,2)

Seurakuntavaaleissa voidaan asettaa ehdokkaaksi vain sellainen vaalikelpoinen seurakunnan jäsen, joka on antanut siihen suostumuksensa. (KL 23:3,1)

1.6 Valittavien valtuutettujen määrä

Valittavien valtuutettujen lukumäärä määräytyy seurakunnan ja seurakuntayhtymän väkiluvun perusteella.

Kirkkovaltuuston jäsenten lukumäärä

Kirkkovaltuustoon valitaan jäseniä seurakunnan väkiluvun eli vaalivuoden alussa läsnä olevien jäsenten määrän mukaisesti seuraavasti (KJ 8:1):

1 000 tai vähemmän	11
1 001–4 000	15
4 001–7 000	19
7 001–10 000	23
10 001–20 000	27
20 001–50 000	33
yli 50 000	39

Toimielimen jäsenten määrä määräytyy siten suoraan säännöksen perusteella. Kirkon vaalijärjestyksen 2:12 mukaan vaalilautakunnan tulee laatia kuulutus, jossa on ilmoitettava kirkkovaltuustoon valittavien jäsenten määrä. Tämän perusteella vaalilautakunnan tehtävänä on todeta seurakunnan väkiluvun perusteella, montako jäsentä kirkkovaltuustoon tulee valita.

Seurakuntaneuvoston jäsenten lukumäärä

Seurakuntayhtymään kuuluvan seurakunnan seurakuntaneuvostossa on kirkkoherran lisäksi vähintään 8 ja enintään 16 muuta seurakuntavaaleilla valittavaa jäsentä. Vaaleilla valittavien jäsenten lukumäärä määräytyy seurakunnan väkiluvun perusteella seuraavasti (KJ 10:12):

2 000 tai vähemmän	8
2 001–4 000	10
4 001–10 000	12
10 001–20 000	14
yli 20 000	16

Toimielimen jäsenten määrä määräytyy siten suoraan säännöksen perusteella. Kirkon vaalijärjestyksen 2:12 mukaan vaalilautakunnan tulee laatia kuulutus, jossa on ilmoitettava yhteiseen kirkkovaltuustoon ja seurakuntaneuvostoon valittavien jäsenten määrä.

Tämän perusteella vaalilautakunnan tehtävänä on todeta seurakunnan väkiluvun perusteella, montako jäsentä seurakuntaneuvostoon tulee valita.

Yhteisen kirkkovaltuuston paikkajako seurakuntien kesken

Seurakuntayhtymän yhteisen kirkkovaltuuston tulee vahvistaa viimeistään kesäkuussa 2022 yhteisen kirkkovaltuuston jäsenten paikkojen jako yhtymään kuuluvien seurakuntien lukumäärän sekä seurakuntien edellisen vuodenvaihteen väkilukujen perusteella. (KJ 10:9)

Yhteiseen kirkkovaltuustoon valitaan jäseniä seurakuntien yhteenlasketun väkiluvun mukaan seuraavasti (KJ 10:9):

10 000 tai vähemmän	21
10 001–20 000	31
20 001–40 000	41
40 001–150 000	51
150 001–300 000	61
yli 300 000	91

Yhteinen kirkkovaltuusto voi erityisestä syystä päättää vaalikaudeksi kerrallaan, että yhteisen kirkkovaltuuston jäsenmäärä on säädettyä pienempi pariton luku, kuitenkin vähintään 11 jäsentä. (KL 11:7)

Jäsenten paikoista annetaan kullekin seurakunnalle ensin kaksi paikkaa. Muut paikat jaetaan seurakuntien väkilukujen suhteessa. Jos kuitenkin seurakuntayhtymään kuuluvia seurakuntia on enemmän kuin kaksikymmentä, tällöin annetaankin kullekin seurakunnalle ensin yksi paikka, jonka jälkeen muut paikat jaetaan seurakuntien väkilukujen suhteessa. (KL 11:7)

1.7 Äänestäminen

Äänioikeutettu voi äänestää valintansa mukaan joko ennakkoon tai vaalipäivänä. Ennakkoon voi äänestää missä tahansa yleisessä ennakkoäänestyspaikassa koko maan alueella, mutta varsinaisena vaalipäivänä 20.11.2022 äänioikeutettu voi äänestää vain oman seurakuntansa tai äänestysalueensa äänestyspaikassa. Jos seurakunta on jaettu äänestysalueisiin, äänioikeutetuille tulee lähettää ilmoituskortti, jossa on tiedot vaalipäivän äänestyspaikasta.

Äänioikeutta ei voi käyttää asiamiehen välityksellä.

Ennakkoäänestyspaikkoja ovat vaalilautakunnan ennalta määräämät äänestyspaikat. Tietoa ennakkoäänestyspaikoista löytyy kootusti muun muassa seurakuntavaalit.fi -sivuilta. Äänestyspaikoista tulisi tiedottaa myös seurakunnan ja/tai seurakuntayhtymän omilla sivuilla.

Ennakkoäänestyspaikkoja tulisi sijoittaa mahdollisuuksien mukaan myös sairaaloihin, laitoksiin ja muihin ympärivuorokautista hoitoa antaviin yksiköihin sekä kouluihin.

Lisäksi vaalilautakunnalla on pyynnöstä velvollisuus järjestää kotiäänestys henkilölle, jonka kyky liikkua ja toimia on siinä määrin rajoittunut, ettei hän pääse äänestyspaikalle ilman kohtuuttomia vaikeuksia. Kotiäänestyksen yhteydessä voi äänestää myös kotiäänestykseen oikeutetun kanssa samassa taloudessa asuva omaishoitaja. (ks. tarkemmin KVJ 2:32)

1.8 Seurakuntien yhdistyminen 1.1.2023

Seurakuntavaaleissa noudatetaan uutta seurakuntajakoa, jos vaalit ovat seurakuntajäotuksen muutosta edeltävänä vuonna. Ehdokkaiden ja vaalilautakuntien jäsenten vaalikel-

poisuus luottamustoimeen sekä seurakunnan äänioikeutetun jäsenen kelpoisuus valitsijayhdistyksen perustajajäseneksi määräytyvät tällöin uuden jaotuksen mukaisesti. (KVJ 2:57)

Kun seurakunnat lakkautetaan ja niiden tilalle perustetaan uusi seurakunta 1.1.2023, tuomiokapitulin asettama järjestelytoimikunta ja järjestelytoimikunnan valitsema vaalilautakunta hoitavat vaalista johtuvat toimet uuden perustettavan seurakunnan alueella. (KJ 13:8)

Jos seurakunta tai osa siitä liitetään toiseen seurakuntaan 1.1.2023 alkaen, on sen seurakunnan vaalilautakunnan, johon seurakunta tai alue liitetään, hoidettava vaalista johtuvat toimet näin muodostetun seurakunnan alueella. (KVJ 2:56,1) Sen seurakunnan, josta alue siirretään toiseen seurakuntaan, on tarvittaessa annettava vaalilautakunnalle luettelo kaikista niistä äänioikeusiän saavuttaneista seurakunnan jäsenistä, jotka asuvat siirrettävällä alueella. (KVJ 2:56,2)